

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Апеляційна палата

РІШЕННЯ № 2

від 7 липня 2025 року

про задоволення скарги Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та припинення дії рішення Національного агентства стосовно акредитації освітньо-професійних програм зі спеціальності 035

«Філологія»

(протокол № 9 (81) від 10.06.2025)

До Апеляційної палати Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Апеляційна палата) надійшла апеляційна скарга в.о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігоря ЦЕПЕНДИ від 11.06.2025 на рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) (протокол № 9 (81) від 10.06.2025 (додаток 2) стосовно оцінки освітньо-професійних програм «Англійська мова і література та друга іноземна мова» (АС 0973/АС-25), «Французька мова і література, англійська мова» (АС 0974/АС-25), «Німецька мова і література, англійська мова» (АС 0975/АС-25), а саме за Критерієм 2.

1. Короткий зміст апеляційної скарги.

У своїй апеляційній скарзі в.о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігор Цепенда висловлює незгоду з рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 9 (81) від 10.06.2025) щодо умовної акредитації трьох освітньо-професійних програм за спеціальністю 035 Філологія, зокрема, за Критерієм 2 (Структура та зміст освітньої програми).

У скарзі наголошується, що як Експертна група, так і Галузева експертна рада у своїх висновках підтверджують відповідність структури та змісту освітніх програм вимогам законодавства й Стандарту 035 «Філологія», а також предметній області спеціальності.

Звертається увага, що зауваження ГЕР стосувалися не суттєвих недоліків (зокрема, недостатньої кількості кредитів перекладознавчих дисциплін), а оцінок,

які не спростовують можливості досягнення ПРН20 або формування ФК13. Ці оцінки ґрунтуються на суб'єктивній думці членів ГЕР і не підкріплені нормативною базою. Додається, що обсяг і якість перекладознавчих компонентів повністю відповідають профілю програм, які не передбачають надання кваліфікації перекладача або вчителя, що прямо узгоджується з вимогами Стандарту і назвою самих програм.

У скарзі зазначено, що ОП охоплюють необхідні психолого-педагогічні компетентності через обов'язкові дисципліни та практику, і це підтверджується участю кафедр педагогіки та соціальної психології, вибіркокими модулями, а також позитивними відгуками роботодавців.

Апелянт вважає, що висновок Національного агентства щодо умовної (відкладеної) акредитації суперечить автономії закладу вищої освіти, ігнорує підтримку ОП з боку здобувачів, роботодавців та результати анкетування. Також підкреслюється, що всі три освітні програми є новими (запроваджені з 01.09.2024) і наразі реалізуються лише на першому курсі, що унеможливорює повну оцінку всіх результатів освітнього процесу.

У підсумку скарга містить прохання переглянути рішення Національного агентства, враховуючи позитивні висновки Експертної групи, відсутність суттєвих недоліків, відповідність Стандарту, автономію ЗВО та об'єктивні обставини впровадження програм.

2. Щодо підстав для розгляду скарги по суті.

Рішення Національного агентства може бути оскаржене відповідно до пункту 2 розділу V Положення про Апеляційну палату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2023 року № 1551, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 лютого 2024 року за № 179/41524 (далі – Положення про Апеляційну палату) шляхом подання скарги до Апеляційної палати.

У пункті 1 розділу V Положення про Апеляційну палату закріплено, що Апеляційна палата розглядає апеляційні скарги (далі - скарга) на рішення Національного агентства у порядку, визначеному цим Положенням.

Пунктом 2 розділу I Положення про Апеляційну палату визначено, що Апеляційна палата у своїй діяльності керується Законами України «Про вищу освіту», «Про освіту», Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15 травня 2024 року № 686, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 04 липня 2024 року за № 1013/42358 (далі – Положення про акредитацію освітніх програм), Статутом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 244 (в редакції постанови Кабінету

Міністрів України від 23 січня 2024 року № 71), цим Положенням та іншими актами законодавства.

Відповідно до пункту 1 розділу IX Положення про акредитацію освітніх програм рішення Національного агентства про акредитацію, умовну (відкладену) акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми може бути оскаржене у порядку, визначеному Положенням про Апеляційну палату.

Згідно з пунктом 3 розділу V Положення про Апеляційну палату підставою оскарження рішення Національного агентства може бути: порушення процедури розгляду та ухвалення рішення Національним агентством; прийняття рішення Національним агентством на підставі документів, що містили неправдиву інформацію, про що не було відомо на час прийняття такого рішення; прийняття Національним агентством рішень про акредитацію освітньої програми, умовну (відкладену) акредитацію, проведення повторної акредитаційної експертизи чи про відмову в акредитації відповідної освітньої програми, а також рішень за результатами постакредитаційного моніторингу або інституційної акредитації з порушенням вимог, критеріїв, визначених Законом України «Про вищу освіту», Положенням про акредитацію освітніх програм, положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти, яке затверджується Міністерством освіти і науки України.

Відповідно до пункту 9 розділу V Положення про Апеляційну палату підставами для залишення скарги без розгляду є: подання її поза межами строку, визначеного пунктом 4 цього розділу; скарга не відповідає вимогам, визначеним пунктом 7 цього розділу; є рішення суду, що набрало законної сили, у справі за позовом скажника про скасування (визнання нечинним) рішення Національного агентства, скаргу на яке подано до Апеляційної палати; скарга містить виражені у непристойній формі висловлювання або висловлювання, що принижують честь і гідність будь-якої особи.

Відповідно до пункту 7 розділу V Положення про Апеляційну палату скарга подається на ім'я голови Апеляційної палати та повинна містити: інформацію про особу, яка подала скаргу; реквізити рішення, на яке подається скарга; обґрунтування наявності підстав для оскарження рішення, визначених пунктом 3 цього розділу, та посилання на докази, що їх підтверджують; вимоги особи, яка подає скаргу.

Відповідно до поданої скарги вимоги щодо строку подання відповідної скарги заявником дотримані.

Також ретельно вивчивши матеріали апеляційної скарги, перевіривши її зміст і формулювання вимог скажника, Апеляційна палата констатує, що скарга відповідає всім вимогам, визначеним пунктом 7 розділу V Положення про Апеляційну палату, містить належне обґрунтування та посилання на відповідні докази.

Таким чином, Апеляційна палата, ретельно проаналізувавши матеріали справи, констатує і відсутність підстав для залишення скарги без розгляду, що дозволяє перейти до її розгляду по суті.

3. Короткий зміст результатів акредитації освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» (АС 0973/АС-25) й мотиви їх ухвалення (за Критерієм 2).

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова» (ID в ЄДЕБО 56149) впроваджується на бакалаврському рівні вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за спеціальністю 035 «Філологія», галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», зі спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно)», де першою мовою є англійська.

3.1. У Звіті про результати акредитаційної експертизи освітньої програми Експертна група у Загальному аналізі щодо Критерію 2 зробила наступні Висновки щодо відповідності цьому критерію:

«Позитивні практики за критерієм. Загалом ОП відповідає вимогам критерію 2: обсяг ОП та її складових відповідають законодавству щодо підготовки магістрів за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (підкритерій 2.1); ОП має чітко структурований зміст, де всі освітні компоненти логічно взаємопов'язані, утворюючи єдину систему, яка дозволяє досягти поставлених цілей та програмних результатів навчання, ОП сприяє формуванню загальнокультурних і громадянських компетентностей, а також забезпечує досягнення результатів навчання, що включають здатність здобувача самостійно аналізувати та розуміти закономірності суспільних процесів, однак вдосконалення потребує охоплення РНБ через зміст ОК15, ОК21, ОК23, ОК24, а також підсилення перекладознавчого та педагогічного складників через введення обов'язкових дисциплін практичного спрямування (підкритерій 2.2); зміст ОП відповідає предметній області спеціальності (підкритерій 2.3); структура і зміст ОП створюють умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема завдяки можливості здобувачам вищої освіти обирати навчальні дисципліни в межах, визначених законодавством (підкритерій 2.4); реалізація ОП забезпечує необхідні знання для проходження практик, які надають здобувачам необхідні для спеціальності навички, водночас потребує увиразнення зміст ОК 23 та ОК24, а також розширення баз практики для ОК24 (підкритерій 2.5); зміст та реалізація ОП дає змогу сформувати soft skills (підкритерій 2.6); обсяг окремих освітніх компонентів відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання (підкритерій 2.7); ОП має практикозорієнтований (підкритерій 2.8); ОП корелює із

цілями сталого розвитку (ЦСР4, ЦСР16, ЦСР17) (підкритерій 2.9). На ОП відсутні практики, що мають зразковий та/або інноваційний характер.

Недоліки. *Несуттєві* недоліки: 1. Інформація, наведена в ОП та НП стосовно вивчення другої іноземної мови (ОП містить окремі ОК для кожної з мов – ОК10, ОК11, ОК12, ОК13), створює помилкове враження про те, що студенти вивчають усі перелічені мови (німецьку, французьку, іспанську, китайську), тоді як обов'язковим є обрання лише однієї з цих іноземних мов як другої іноземної. 2. Неповне відображення РН6 в змісті ОК15, ОК21, ОК23, ОК24 в контексті формування сучасних цифрових перекладацьких та освітніх технологічних компетентностей. 3. Недостатнє охоплення ФК13 та РН20 змістом обов'язкових освітніх компонентів для формування практичних перекладацьких навичок. 4. Недостатня кількість психолого-психологічних освітніх компонентів в переліку обов'язкових дисциплін (лише ОК21 - 3 кредити) для формування педагогічних компетентностей. 5. Зміст силабусів ОК23 та ОК24 не вповні відображає завдання практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Обмежений перелік баз практики для ОК24.

(...)

Рівень відповідності Критерію 2 – В».

3.2. Попри вищенаведене, Галузева експертна рада, розглядаючи підкритерій 2.2 Критерію 2, ухвалила зниження рівня відповідності освітньої програми з «В» до «Е».

Так в експертному висновку Галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми щодо підкритерія 2.2. Критерія 2 зазначається наступне.

ОП має чітку структуру; представлені ОК становлять взаємопов'язану систему, що уможлиблює досягнення заявленої мети та більшості програмних результатів. Зміст ОП формує загальнокультурні та громадянські компетентності. Водночас, зазначені в НП ОК10, ОК11, ОК12, ОК13 (друга іноземна мова) потребують уточнення, оскільки складається хибне розуміння обов'язковості вивчення всіх зазначених мов (німецька, французька, іспанська, китайська), хоч фактично студент обирає лише одну іноземну мову як другу. Для досягнення ПРН20 та формування ФК13 недостатньо обов'язкових перекладознавчих практикозорієнтованих дисциплін (у НП тільки ОК15). Психолого-педагогічна підготовка обмежується в ОП лише ОК21 (3 кредити), що є недостатнім для набуття педагогічних компетентностей, зокрема проходження Виробничої практики (педагогічної) та подальшої педагогічної роботи в середньому навчально-виховному закладі (посада вчителя вказується в розділі "Придатність до працевлаштування"). Тематичне наповнення РПНД ОК8 не є комплексним та системним: превалює вибіркового підхід до вивчення певних періодів розвитку зарубіжної літератури, відсутні теми з новітньої літератури (XXI століття) тощо.

3.3. Не зважаючи на загальну позитивну оцінку Експертної групи, Національне агентство погодилося з висновком Галузевої експертної ради та ухвалило рішення про умовну (відкладену) акредитацію відповідної освітньої програми.

3. Короткий зміст результатів акредитації освітньо-професійної програми «Французька мова і література, англійська мова» (АС 0974/АС-25) і мотиви їх ухвалення (за Критерієм 2).

Освітньо-професійна програма «Французька мова і література, англійська мова» (ID в ЄДЕБО 56151) реалізується на бакалаврському рівні вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за спеціальністю 035 «Філологія», галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», із спеціалізацією 035.055 «Романські мови та літератури (переклад включно)», де першою мовою виступає французька.

4.1. У Звіті про результати акредитаційної експертизи освітньої програми Експертна група у Загальному аналізі щодо Критерію 2 зробила наступні Висновки щодо відповідності критерію:

«Позитивні практики за критерієм. Загалом ОП відповідає вимогам критерію 2: обсяг ОП та її складових відповідають законодавству щодо підготовки магістрів за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією 035.055 романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька (підкритерій 2.1); ОП має чітко структурований зміст, де всі освітні компоненти логічно взаємопов'язані, утворюючи єдину систему, яка дозволяє досягти поставлених цілей та програмних результатів навчання, ОП сприяє формуванню загальнокультурних і громадянських компетентностей, а також забезпечує досягнення результатів навчання, що включають здатність здобувача самостійно аналізувати та розуміти закономірності суспільних процесів, однак вдосконалення потребує охоплення РН6 через зміст ОК12, ОК20, ОК21, а також підсилення перекладознавчого та педагогічного складників через уведення обов'язкових дисциплін практичного спрямування (підкритерій 2.2). Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності (підкритерій 2.3); структура і зміст ОП створюють умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема завдяки можливості здобувачам вищої освіти обирати навчальні дисципліни в межах, визначених законодавством (підкритерій 2.4); реалізація ОП забезпечує необхідні знання для проходження практик, які надають здобувачам необхідні для спеціальності навички (підкритерій 2.5); зміст та реалізація ОП дає змогу сформувати soft skills (підкритерій 2.6); обсяг окремих освітніх компонентів відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання (підкритерій 2.7);

ОП має практикозорієнтований (підкритей 2.8); ОП корелює із цілями сталого розвитку (ЦСР4, ЦСР16, ЦСР17) (підкритерій 2.9). На ОП відсутні практики, що мають зразковий та/або інноваційний характер.

Недоліки. *Несуттєві* недоліки: 1. Неповне відображення РН6 в змісті ОК12, ОК20, ОК21 у контексті формування сучасних цифрових лінгвістичних, у тому числі перекладацьких, компетентностей. 2. Невелика кількість кредитів обов'язкових дисциплін, спрямованих на формування практичних навичок перекладу та відповідно досягнення РН20. 3. Недостатня кількість психолого-психологічних освітніх компонентів у переліку обов'язкових дисциплін (лише ОК21 - 3 кредити) для формування педагогічних компетентностей.

(...)

Рівень відповідності Критерію 2 – В».

4.2. Попри вищенаведене, Галузева експертна рада, розглядаючи підкритерій 2.2 Критерію 2, ухвалила зниження рівня відповідності освітньої програми з «В» до «Е».

Так, в експертному висновку Галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми щодо підкритерія 2.2. Критерія 2 зазначається наступне:

Хоч зміст освітньої програми формально забезпечує досягнення заявленої мети та формування загальнокультурних і громадянських компетентностей, виявлені прогалини в ключових освітніх компонентах, зокрема в дисциплінах перекладацького спрямування, не дають підстав стверджувати про повну відповідність підкритерію 2.2. Обмежена кількість кредитів (3 кредити), відведених на перекладознавчі дисципліни унеможливорює повноцінне досягнення ПРН20. Реалізація ПРН6 викликає сумніви, оскільки ані зміст силабусу ОК12 «Вступ до перекладознавства», ані ОК18 «Методика викладання іноземних мов» не містить тематики, що сприяє його досягнення. Відповідно, під сумнівом формування ЗК 12. Психолого-педагогічна підготовка обмежена лише одним ОК21 на 3 кредити, що недостатньо для підготовки до педагогічної діяльності, особливо з огляду на наявність педагогічної практики та передбачувану професійну траєкторію частини здобувачів. Виявлені недоліки мають системний характер і потребують усунення для забезпечення змістової цілісності програми та її відповідності актуальним професійним та освітнім вимогам.

4.3. Не зважаючи на загальну позитивну оцінку Експертної групи, Національне агентство погодилося з висновком Галузевої експертної ради та ухвалило рішення про умовну (відкладену) акредитацію відповідної освітньої програми.

5. Короткий зміст результатів акредитації освітньо-професійної програми «Німецька мова і література, англійська мова» (АС 0975/АС-25) і мотиви їх ухвалення (за Критерієм 2).

Освітньо-професійна програма «Німецька мова і література, англійська мова» (ID в ЄДЕБО 56150) реалізується на бакалаврському рівні вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за спеціальністю 035 «Філологія», галуззю знань 03 «Гуманітарні науки», зі спеціалізацією 035.043 «Германські мови та літератури (переклад включно)», де першою мовою є німецька.

5.1. У Звіті про результати акредитаційної експертизи освітньої програми Експертна група у Загальному аналізі щодо Критерію 2: зробила наступні Висновки щодо відповідності критерію:

«Позитивні практики за критерієм Загалом ОП відповідає вимогам критерію 2: обсяг ОП та її складових відповідають законодавству щодо підготовки магістрів за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька (підкритерій 2.1); ОП має чітко структурований зміст, де всі освітні компоненти логічно взаємопов'язані, утворюючи єдину систему, яка дозволяє досягти поставлених цілей та програмних результатів навчання; ОП сприяє формуванню загальнокультурних і громадянських компетентностей, а також забезпечує досягнення результатів навчання, що включають здатність здобувача самостійно аналізувати та розуміти закономірності суспільних процесів, однак вдосконалення потребує охоплення РНб через зміст ОК12, ОК20, ОК21, а також підсилення перекладознавчого та педагогічного складників через введення обов'язкових дисциплін практичного спрямування (підкритерій 2.2); зміст ОП відповідає предметній області спеціальності (підкритерій 2.3); структура і зміст ОП створюють умови для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема завдяки можливості здобувачам вищої освіти обирати навчальні дисципліни в межах, визначених законодавством (підкритерій 2.4); реалізація ОП забезпечує необхідні знання для проходження практик, які надають здобувачам необхідні для спеціальності навички (підкритерій 2.5); зміст та реалізація ОП дає змогу сформувати soft skills (підкритерій 2.6); обсяг окремих освітніх компонентів відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання (підкритерій 2.7); ОП має практикозорієнтований (підкритерій 2.8); ОП корелює із цілями сталого розвитку (ЦСР4, ЦСР16, ЦСР17) (підкритерій 2.9). На ОП відсутні практики, що мають зразковий та/або інноваційний характер.

Недоліки. *Несуттєві* недоліки: 1. Неповне відображення РНб в змісті ОК12, ОК20, ОК21 у контексті формування сучасних цифрових лінгвістичних, у тому числі перекладацьких, компетентностей. 2 Недостатня кількість кредитів для

формування практичних навичок перекладу та формування ФК13 та підсилення РН20 (в межах обов'язкових компонентів ОП). 3. Недостатня кількість психолого-психологічних освітніх компонентів у переліку обов'язкових дисциплін (лише ОК21, 3 кредити) для формування педагогічних компетентностей.

(...)

Рівень відповідності Критерію 2 – В».

5.2. Попри вищенаведене, Галузева експертна рада, розглядаючи підкритерій 2.2 Критерію 2, ухвалила зниження рівня відповідності освітньої програми з «В» до «Е».

Так в експертному висновку Галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми щодо підкритерія 2.2. Критерія 2 зазначається наступне.

Зміст ОП «Німецька мова і література, англійська мова» має логічну і чітку структуру; представлені освітні компоненти утворюють взаємопов'язану систему, реалізація якої уможливорює досягнення більшості заявлених цілей і програмних результатів. Разом з тим простежується низка моментів, які варті особливої уваги: ОК «Вступ до перекладознавства» (3 кредити) – єдина перекладознавча дисципліна, передбачена НП, що унеможливорює формування ґрунтового базису перед реалізацією Виробничої практики (перекладацької) і повноцінного формування ФК 13 і ПРН20, оскільки понад 80% змістового наповнення згаданого ОК містить аналіз теоретичних профільних праць. Як наслідок, за недосяжним вважаємо якісну підготовку перекладача, гіда-перекладача, про що заявлено в частині «Придатність до працевлаштування». Ще одним недоліком вважаємо відсутність у Циклі професійної підготовки таких ОК як «Педагогіка» та «Психологія», оскільки, на нашу думку, виключно «Методики викладання іноземних мов» недостатньо для реалізації Виробничої практики (педагогічної) і формування вчителя середнього навчально-виховного закладу, який згадується серед потенційних посад працевлаштування випускників цієї ОП.

5.3. Незважаючи на загальну позитивну оцінку Експертної групи, Національне агентство погодилося з висновком Галузевої експертної ради та ухвалило рішення про умовну (відкладену) акредитацію відповідної освітньої програми

6. Висновки та рішення Апеляційної палати

6.1. Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм акредитація – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти, що здійснюється за визначеними цим Положенням критеріями.

Також Положенням про акредитацію освітніх програм встановлено, що звіт експертної групи - підсумковий документ експертного оцінювання, у якому експертна група *обґрунтовує відповідність освітньої програми критеріям*, визначеним додатком 1 до цього Положення, визначає сильні і слабкі сторони за кожним критерієм, та *містить обґрунтовані пропозиції щодо рівня відповідності за кожним критерієм і покращення якості освітньої програми*.

Експертний висновок ГЕР - документ, укладений за результатами розгляду ГЕР акредитаційної справи, який містить *обґрунтовані пропозиції* Національному агентству щодо відповідності освітньої програми критеріям визначеним додатком 1 до цього Положення.

У пункті 8 Положення про акредитацію зазначається, що Акредитація освітніх програм здійснюється за критеріями, заснованими на європейських стандартах якості, за чотирирівневою шкалою: рівень **В** свідчить про відповідність критерію без суттєвих недоліків, тоді як рівень **Е** вказує на часткову невідповідність, що потребує доопрацювання, але не є критичною для реалізації програми.

У додатку 1 (Критерії оцінювання якості освітньої програми) до Положення про акредитацію освітніх програм (пункт 8 розділу І) Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми містить підкритерій: 2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів.

Також рішенням Національного агентства, протокол № 15 (65) від 27.08.2024 (із змінами внесеними рішеннями Національного агентства, протокол № 18 (68) від 22.10.2024, протокол № 1 (73) від 14.01.2025) затверджено Додаток 1 до Звіту експертної групи – Перелік суттєвих недоліків (далі - Додаток 1 до Звіту експертної групи). За Критерієм 2 (Структура та зміст освітньої програми) за Кодом 2.2.3. до *суттєвих недоліків* віднесено: наявність хоча б одного програмного результату навчання (ПРН), якого не можна досягнути. Можливі проблеми із структурою і змістом освітньої програми, які спричинили недолік:

1) необхідні для досягнення ПРН результати навчання неможливо здобути в межах освітніх компонентів освітньої програми:

– такі результати навчання не включено до програми жодного із освітніх компонентів;

– результати навчання заявлено у програмах освітніх компонентів, але через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини) досягнення цих результатів є неможливим;

2) необхідні для досягнення ПРН результати навчання здобуваються лише в межах вибірових освітніх компонентів, і студент, обираючи інші освітні компоненти (зокрема, з інших рівнів вищої освіти) або перезараховуючи результати навчання з інших ЗВО, може не здобути цих результатів навчання.

Також в Роз'ясненнях Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми зазначається, що Роз'яснення укладені у відповідності до Критеріїв оцінювання освітньої програми. До кожного підкритерію наводяться відповідні складові. Так, щодо підкритерію 2 Критерію 2 надано рекомендації щодо обґрунтування наявності недоліків. А саме, у п. 2.2.3 зазначено: є хоча б один програмний результат навчання (ПРН), якого не можна досягнути. Можливі проблеми із структурою і змістом освітньої програми, які спричинили недолік:

1) необхідні для досягнення ПРН результати навчання неможливо здобути в межах освітніх компонентів освітньої програми:

- такі результати навчання не включено до програми жодного із освітніх компонентів;
- результати навчання заявлено у програмах освітніх компонентів, але через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини) досягнення цих результатів є неможливим;

2) необхідні для досягнення ПРН результати навчання здобуваються лише в межах вибірових освітніх компонентів, і студент, обираючи інші освітні компоненти (зокрема, з інших рівнів вищої освіти) або перезараховуючи результати навчання з інших ЗВО, може не здобути цих результатів навчання.

У разі виявлення недоліку для обґрунтування його наявності достатньо:

1) вказати конкретні ПРН, які не можна досягти за результатами завершення освітньої програми;

2) пояснити, чому вказані ПРН досягти неможливо, указавши для кожного з них:

- конкретні результати навчання, необхідні для досягнення ПРН, які не включено до програми жодного із освітніх компонентів;
- результати навчання, які заявлені в програмах освітніх компонентів, але досягнення яких неможливе через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини);
- результати навчання, які здобуваються лише в межах вибірових компонентів, що можуть бути не вибрані студентами.

При цьому невідповідність позначок у матриці відповідності забезпечення ПРН освітніми компонентами ОП може бути визначена як підтвердження суттєвого

недоліку лише за умови аналізу змісту освітніх компонентів та відсутності необхідних змістовних складових у них.

6.2. Відповідно до пункту 8 Положення про акредитацію освітніх програм акредитація здійснюється за критеріями, заснованими на європейських стандартах якості, за чотирирівневою шкалою. При цьому рівень «В» свідчить про відповідність критерію без суттєвих недоліків, а рівень «Е» означає часткову невідповідність, що потребує доопрацювання. Таким чином, для зниження рівня відповідності до «Е» необхідна наявність суттєвих недоліків, що мають бути чітко встановлені та обґрунтовані відповідно до нормативних документів Національного агентства.

У Звіті про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» (ID в ЄДЕБО 56149) Експертна група, оцінюючи Критерій 2, надала висновок про відповідність цій вимозі на рівні «В», зазначивши лише несуттєві недоліки, які не унеможливають досягнення заявлених програмних результатів навчання. Аналогічна оцінка була виставлена і за освітньою програмою «Німецька мова і література, англійська мова» (ID 56150). При цьому експертна група не виявила жодного програмного результату, який неможливо досягти, а недоліки стосувалися лише аспектів наповнення окремих ОК або їх вдосконалення.

Разом з тим, Галузева експертна рада, розглядаючи підкритерій 2.2 Критерію 2, ухвалила зниження оцінки з «В» до «Е», не надавши при цьому належного обґрунтування, що підтверджує наявність суттєвого недоліку, передбаченого Додатком 1 до Звіту експертної групи.

Згідно з цим Додатком, суттєвим недоліком за Кодом 2.2.3. вважається наявність хоча б одного програмного результату навчання (ПРН), який неможливо досягти, що має бути підтверджено аналізом освітніх компонентів та конкретизацією причин: відсутністю відповідних результатів у змісті ОК, їх недостатньою глибиною, або тим, що вони реалізуються виключно у вибіркових компонентах. У матеріалах ГЕР таких доказів немає, як і немає зазначення конкретного ПРН, що нібито не досягається. Навпаки, у Звіті Експертної групи вказано, що освітні компоненти утворюють логічну систему, яка дозволяє досягти заявлених ПРН, а недоліки мають несуттєвий характер.

Крім того, слід окремо зазначити, що Національне агентство, погодившись із позицією Галузевої експертної ради про зниження оцінки Критерію 2, не врахувало відсутність обґрунтованої пропозиції про це зниження в Експертному висновку ГЕР. Відповідно до Положення про акредитацію, Експертний висновок ГЕР має містити саме обґрунтовані пропозиції щодо рівня відповідності кожному з критеріїв. Проте у цьому випадку такого обґрунтування наведено не було, що свідчить про порушення процедури акредитації та прийняття рішення без належної аналітичної основи, передбаченої нормативними актами Національного агентства.

З огляду на викладене, зниження рівня відповідності Критерію 2 з «В» до «Е» є безпідставним, суперечить Положенню про акредитацію, Додатку 1 до Звіту експертної групи та офіційним роз'ясненням Національного агентства щодо критеріїв оцінювання. Таке рішення не ґрунтується на фактах, що підтверджують неможливість досягнення ПРН, і не супроводжується належним обґрунтуванням.

6.3. Відповідно до пункту 8 Положення про акредитацію освітніх програм оцінювання здійснюється за чотирирівневою шкалою, де рівень «В» засвідчує відповідність критерію, а рівень «Е» — часткову невідповідність, що можлива лише за наявності підтверджених суттєвих недоліків. Згідно з Додатком 1 до Звіту експертної групи суттєвий недолік за Критерієм 2 (код 2.2.3) має місце лише у випадку, коли хоча б один програмний результат навчання (ПРН) не може бути досягнутий у межах освітньої програми.

Згідно з офіційними роз'ясненнями Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, для обґрунтування наявності суттєвого недоліку за підкритерієм 2.2.3 необхідно:

- чітко вказати конкретні ПРН, яких неможливо досягти;
- пояснити, чому саме ці ПРН недосяжні, посилаючись на зміст ОК, перелік тем, рівень глибини, а також на відсутність відповідного змісту в обов'язкових компонентах.

Проте у Звіті Експертної групи, яка проводила акредитаційну експертизу, жодного такого ПРН не визначено, навпаки, у Загальному аналізі до Критерію 2 зазначено, що програма забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання, а виявлені недоліки мають несуттєвий характер. Зокрема, окремі зауваження стосувалися лише:

- неповного відображення ПРН6 у змісті окремих ОК (ОК12, ОК20, ОК21);
- недостатньої кількості кредитів для практичного перекладу;
- обмеженої кількості компонентів психолого-педагогічної підготовки (лише один компонент ОК21 на 3 кредити).

Ці недоліки, відповідно до роз'яснень Національного агентства, не є підставами для зниження оцінки до «Е», оскільки виявлені проблеми не підтверджують недосяжності жодного конкретного ПРН, не супроводжуються аналізом змісту програмних компонентів на предмет неможливості реалізації результатів навчання, і не мають системного характеру в контексті визначеного стандартом спеціальності 035.055.

Експертна група, яка безпосередньо аналізувала структуру та зміст освітньої програми, не встановила жодного суттєвого недоліку і надала оцінку «В». Галузева експертна рада, ухвалюючи зниження до «Е», обмежилась узагальненими міркуваннями, які не містять жодного з передбачених обов'язкових обґрунтувань, визначених у п. 2.2.3 офіційних Роз'яснень. Так, не було чітко вказано:

- який саме ПРН є недосяжним;

- чому саме його не можна досягти;
- які конкретно результати навчання відсутні в обов'язкових компонентах або не відповідають за змістом.

Таким чином, Національне агентство, погодившись із висновком Галузевої експертної ради, не врахувало, що зниження оцінки до «Е» відбулося всупереч висновку Експертної групи та без належного аналітичного обґрунтування в матеріалах ГЕР. Така ситуація суперечить процедурі та критеріям акредитації, є порушенням вимог Положення про акредитацію освітніх програм, і повинна бути виправлена.

Отже, рішення про зниження рівня відповідності Критерію 2 з «В» до «Е» є безпідставним, не відповідає стандартам внутрішньої логіки оцінювання, встановленим Національним агентством, і має бути визнане необґрунтованим

6.4. Відповідно до пункту 8 Положення про акредитацію освітніх програм оцінювання здійснюється за шкалою рівнів відповідності, де рівень «В» підтверджує відповідність критерію, а рівень «Е» допускається лише у випадку наявності обґрунтованих суттєвих недоліків, встановлених Додатком 1 до Звіту експертної групи.

Згідно з критерієм 2.2.3, суттєвим недоліком є ситуація, коли принаймні один програмний результат навчання (ПРН) не може бути досягнутий у межах освітньої програми. Для обґрунтування такого висновку, відповідно до Роз'яснень Національного агентства щодо застосування критеріїв оцінювання, необхідно:

Чітко вказати конкретні ПРН, яких неможливо досягти.

Проаналізувати зміст освітніх компонентів та довести:

- що результати навчання не охоплено жодним обов'язковим компонентом;
- або – що заявлені результати неможливо досягти через невідповідність змісту, рівня, глибини тощо;
- або – що досягнення результатів можливе лише через вибіркові компоненти, які можуть бути не обрані.

Натомість Експертна група, яка проводила акредитаційну експертизу, у своєму Звіті зазначила про загальну відповідність Критерію 2, підтвердила наявність логічної структури ОП, її зв'язок із заявленими цілями, позитивні практики, а всі виявлені недоліки оцінила як несуттєві. Вони стосувалися, зокрема:

- часткового охоплення РН6 у змісті ОК12, ОК20, ОК21;
- обмеженості обсягу практичних дисциплін для формування навичок перекладу (ФК13, ПРН20);
- браку психолого-педагогічної підготовки в обов'язкових компонентах.

Галузева експертна рада (ГЕР), знижуючи рівень до «Е», не вказала жодного конкретного ПРН, який неможливо досягти, і не здійснила повного аналізу змісту ОК, як того вимагають пункти 2.2.3 Додатку 1 та Роз'яснень. Її аргументація

базується на оціночних судженнях щодо «недостатності» або «обмеженості» окремих складників, проте не містить ані порівняльної матриці забезпечення ПРН, ані фактичних даних, які б доводили суттєвість недоліків.

Більше того, Національне агентство, ухвалюючи рішення про умовну акредитацію, погодилося з висновком ГЕР, але не звернуло увагу на те, що у висновку ГЕР відсутнє обґрунтоване підтвердження суттєвого недоліку, передбачене нормативно встановленою процедурою. Зниження рівня відповідності критерію на основі загальних міркувань і без чітких доказів недосяжності ПРН суперечить методології оцінювання, що прямо передбачено в актах Національного агентства.

Таким чином, зниження рівня відповідності Критерію 2 з «В» до «Е» є безпідставним, таким, що суперечить встановленим правилам і практиці акредитації, й не ґрунтується на об'єктивному підтвердженні суттєвого недоліку.

6.5. Пунктом 13 розділу V Положення про Апеляційну палату визначено, що за результатами розгляду скарги на рішення Національного агентства Апеляційна палата приймає мотивоване рішення про: 1) припинення дії рішення Національного агентства; 2) відмову у задоволенні скарги на рішення Національного агентства.

Під час розгляду скарги Апеляційною палатою було враховано такі обставини. Згідно з абзацом чотирьох частин десятої ст. 19 Закону України «Про вищу освіту», за результатами розгляду апеляційної скарги Апеляційна палата приймає мотивоване рішення, яким може припинити дію оскаржуваного рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Отже, за результатами розгляду апеляційної скарги Апеляційна палата

ВИРІШИЛА:

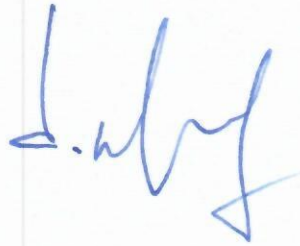
1. Задовольнити апеляційну скаргу в.о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігоря ЦЕПЕНДИ від 11.06.2025, зокрема погоджуючись з твердженнями про університетську автономію, яка дає можливість приймати обґрунтовані рішення стосовно дизайну освітньої програми, якщо вони не суперечать підходам, регламентованим законодавством України.

2. Припинити дію рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 9 (81) від 10.06.2025 (Додаток 2) стосовно оцінки освітньо-професійних програм:

- «Англійська мова і література та друга іноземна мова» (АС 0973/АС-25, ID 56149);
- «Французька мова і література, англійська мова» (АС 0974/АС-25, ID 56151);

– «Німецька мова і література, англійська мова» (АС 0975/АС-25, ID 56150).

Голова Апеляційної палати

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, cursive letters.

Сергій КВІТ